

Fakultetsoppgave høsten 2013, JUS2211, Alminnelig forvaltningsrett

Praktisk oppgave

Peder Ås jobbet som inspektør for Mattilsynet. Han hadde lenge vært misfornøyd med kontrollen med kjøtt fra utlandet, som han mente kunne bringe inn sykdommer som er farlige både for dyr og mennesker. Etter at han i lengre tid hadde ergret seg over det han mente var en slapp og unnvikende holdning hos sin sjef, skrev han et notat til lederen for Mattilsynet, der han kritiserte unnfalldenheten. Særlig fikk hans nærmeste sjef Irene Tastad gjennomgå. Han skrev at hun var passiv og unnvikende i tjenesten, og at hun ved flere anledninger hadde hindret ham i å kontrollere kjøttpartier som kom over grensen. Dessuten skrev han at hun heller burde passe jobben sin enn å reise på hyppige turer til Brussel, "hvor hun åpenbart har mistet gangsynet av å bli tatt med ut av kjekke EU-byråkrater på dyre restauranter med god belgisk mat".

Lederen for Mattilsynet ba om en skriftlig redegjørelse om saken fra Irene Tastad. På grunnlag av denne fikk Peder Ås en skriftlig irettesettelse, der Peder Ås ble bebreidet for å undergrave Mattilsynets håndhevelsespolicy. "Saken blir ikke mindre alvorlig ved at du retter sterke personangrep, til dels i en tendensiøs form, mot en overordnet, som etter beste skjønn respekterer de rammevilkår som tilsynsvirksomheten er underlagt", sto det i irettesettelsesvedtaket. Brevet ble lagt i personalmappen til Peder Ås.

Da Peder Ås fikk høre om Irene Tastads brev, forlangte han forgive å få innsyn i hennes brev.

Peder Ås påklagde irettesettelsen ved å bringe saken inn for Helse- og omsrogsdepartementet som overordnet myndighet. I departementet ble klagen avvist. Peder Ås skrev da et nytt brev til departementet, der han utdypet hvorfor det etter hans mening særlig var Irene Tastad som hindret effektiv kontroll av kjøtt fra utlandet, og på det viset fungerte som en "propp i systemet". Ved fornyet behandling overveide departementet å omgjøre tilrettevisningsbeslutningen, men valgte først å kontakte Irene Tastad. Hun på sin side mente irettesettelsen avgjort var på sin plass. Under enhver omstendighet kunne ikke departementet nå omgjøre beslutningen, anførte Tastad. Det ville skade henne, og da forelå ikke omgjøringsvilkårene etter forvaltningsloven (fvl) § 35 annet ledd, hevdet Tastad. Hun viste dessuten til at det var gått over en måned siden irettesettelsen, uten at hun hadde fått rede på departementets endrete syn. Også av den grunn måtte omgjøring være utelukket, sa Tastad.

Samarbeidsforholdene i Mattilsynet ble etter dette så vanskelige at Peder Ås besluttet seg for å si opp sin stilling i protest. I oppsigelsesbrevet rettet han generell kritikk mot etaten

og arbeidsforholdene der. Han gjentok dessuten det han hadde skrevet om Irene Tastad i sitt notat til lederen for Mattilsynet og i korrespondansen med Helsedepartementet.

Irene Tastad var nå blitt oppmerksom på brevene som Peder Ås hadde skrevet i anledning klage- og omgjøringssaken og senere oppsigelsen hans, og hun forlangte innsyn i disse brevene. Anmodningen ble ikke etterkommet av Helsedepartementet. Departementet viste blant annet til fvl § 2 bokstav e og til offentleglova (offl) § 14. Innsynsnektelsen ble påklagd til Kongen i statsråd, men der ble klagen avvist.

Journalist Lars Holm i Kveldsbladet fikk vite om oppsigelsesbrevet under sin ukentlige gjennomgang av Mattilsynets postjournal. Han ba straks om innsyn i det i medhold av offl §§ 3 og 4. Kravet ble avslått av Mattilsynet med den begrunnelsen at det dreide seg om et internt dokument, siden det var sendt av en ansatt i tilsynet, jfr offl § 14. Uansett dreide det seg om tilsynets personalforvaltning, jf. offl § 23 første ledd. Siden det som sto i brevet i følge tilsynet var grovt ensidig, ville offentlighet dessuten gi et misvisende bilde av saken. Offentlighet måtte derfor i det minste utsettes til tilsynet og Irene Tastad hadde gitt sin versjon, jfr offl § 5. Lars Holm klagde avslaget inn for departementet, jf offl § 32. I klagen anførte han at brevet ikke var et internt dokument, og at det ikke var grunn til å unnta brevet fra offentlighet. Han mente dessuten at spesialregelen i offl § 5 ikke kunne brukes.

Drøft og avgjør:

1. Alle rettsspørsmålene som knytter seg til illeggelsen av irettesettelsen, saksbehandlingen og overprøving av irettesettelsesvedtaket.
2. Alle rettsspørsmålene som knytter seg til Tastads begjæring om innsyn i brevene fra Peder Ås.
3. Alle rettsspørsmålene som knytter seg til Lars Holms begjæring om innsyn i oppsigelsesbrevet til Peder Ås.